

Een enkeltje
natuur centraal

De symbiotische stad

De verwoestende invloed van de mensheid op biodiversiteit en klimaat zijn overal om ons heen. Maar we hebben juist behoefte aan een positieve toekomstvisie. De oplossing voor deze problemen ligt in de 'symbiotische stad': de natuur moet terugkeren in de stad en er als vanzelfsprekend deel van uitmaken.

Het leven in een symbiotische stad lijkt in niets op het leven in de steden zoals we die anno 2022 kennen. Nu zijn steden gebieden waar de bodem dicht bestraat is, waar de gebouwen van glas en beton de warmte vasthouden, waar de grond onzichtbaar is en gebruikt wordt voor kabels en leidingen. We kunnen ook leven in een stad waar vogels, insecten, zoogdieren en planten de partner zijn van de mensen die er wonen. Er is échte natuur die insecten, vogels en zoogdieren aantrekt. Tegelijkertijd zorgt het groen ervoor dat mensen zich beter voelen en gezonder worden in die stad.

Basisprincipes

De symbiotische stad hanteert vier basisprincipes, die we hier kort uitwerken.

Principe 1: Ecocentrisme. Het is belangrijk dat de mens gaat beseffen dat de natuur niet in dienst staat van de mens en de menselijke behoefte. We moeten gaan denken en handelen vanuit wat de natuur nodig heeft en niet vanuit wat de mens nodig heeft. Een omkering dus in ons denken en handelen.

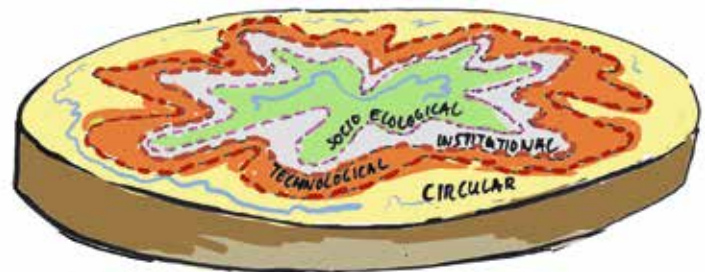
Principe 2: Symbiose. Soorten hebben elkaar nodig om te leven, vanuit een positieve samenwerkingsrelatie. De symbiotische stad bestaat daarom uit drie lagen (zie ook figuur 1). In alle drie de lagen zijn mens en natuur afhankelijk van elkaar. De eerste laag bestaat uit het fundament van levende en niet levende materie. De tweede laag bestaat uit de netwerken tussen mensen, natuur, infrastructuur en technologie in de stad. De derde laag bestaat uit de dagelijkse menselijke praktijken zoals huizenbouw, stratenmakerij, bermbeheer, bedrijvigheid en samen zijn in de stad.

Principe 3: Rechtvaardigheid. De symbiotische stad is er voor al haar bewoners: dus niet alleen voor mensen, maar ook voor planten en dieren. Iedereen heeft een rol in het ontwerpen en maken van een

PRAKTIJKEN

NETWERKEN

FUNDAMENT

Figuur 1 De drie lagen van de symbiotische stad.

stad waarin de samenhang tussen mensen en natuur vanzelfsprekend is.

Principe 4: Waarden. In de symbiotische stad zijn verschillende waarden van natuur zichtbaar. Als eerste de fysieke waarde: de aarde levert voedsel en hulpbronnen aan bedrijfsleven en stad. De intrinsieke waarde geeft aan dat de natuur een eigen waarde heeft en dat er bijvoorbeeld wilde plekken gemaakt moeten worden waar de natuur haar gang kan gaan. De derde waarde is de culturele waarde, waarbij de mens geniet van een wandeling in het park of gaat zwemmen in een nabijgelegen meertje. De vierde waarde is de toekomstige waarde waarbij water, bodem en haar bewoners ruimte krijgen en op die

manier behouden blijven voor toekomstige generaties van zowel mens als natuur.

Bouwen aan de symbiotische stad

Je bent altijd onderdeel van een groep die kan bouwen aan een of meer van de verschillende netwerken in de stad. Iedereen kan meteen aan de slag en de volgende prioriteiten op hun lijst zetten.

Enkeltje natuur centraal

Bij elke stedenbouwkundige beslissing geldt: stel de natuur weer centraal in de stad. Maak de natuur een onderdeel van het huis en de wijk die je bouwt, van het bedrijf waar je voor werkt, van de plekken waar je zorg voor draagt.

Van ik en zij, naar wij

Neem het voortouw en ga het gesprek aan over de symbiotische stad. Vertel hoe jij het samenleven van mens en natuur voor je ziet, deel je dromen en betrek je buurtgenoten bij die droom.

Inclusief leiderschap

Begin met de erkenning dat het niet expliciet opnemen van de bewoners van de stad in je projecten, ontwerpen of plannen, vrijwel altijd zal leiden tot uitsluiting van bepaalde groepen en gemeenschappen. Of het nu mensen of dieren en planten zijn. Ken je je eigen blinde vlekken? Wat weet je zelf over de natuur?

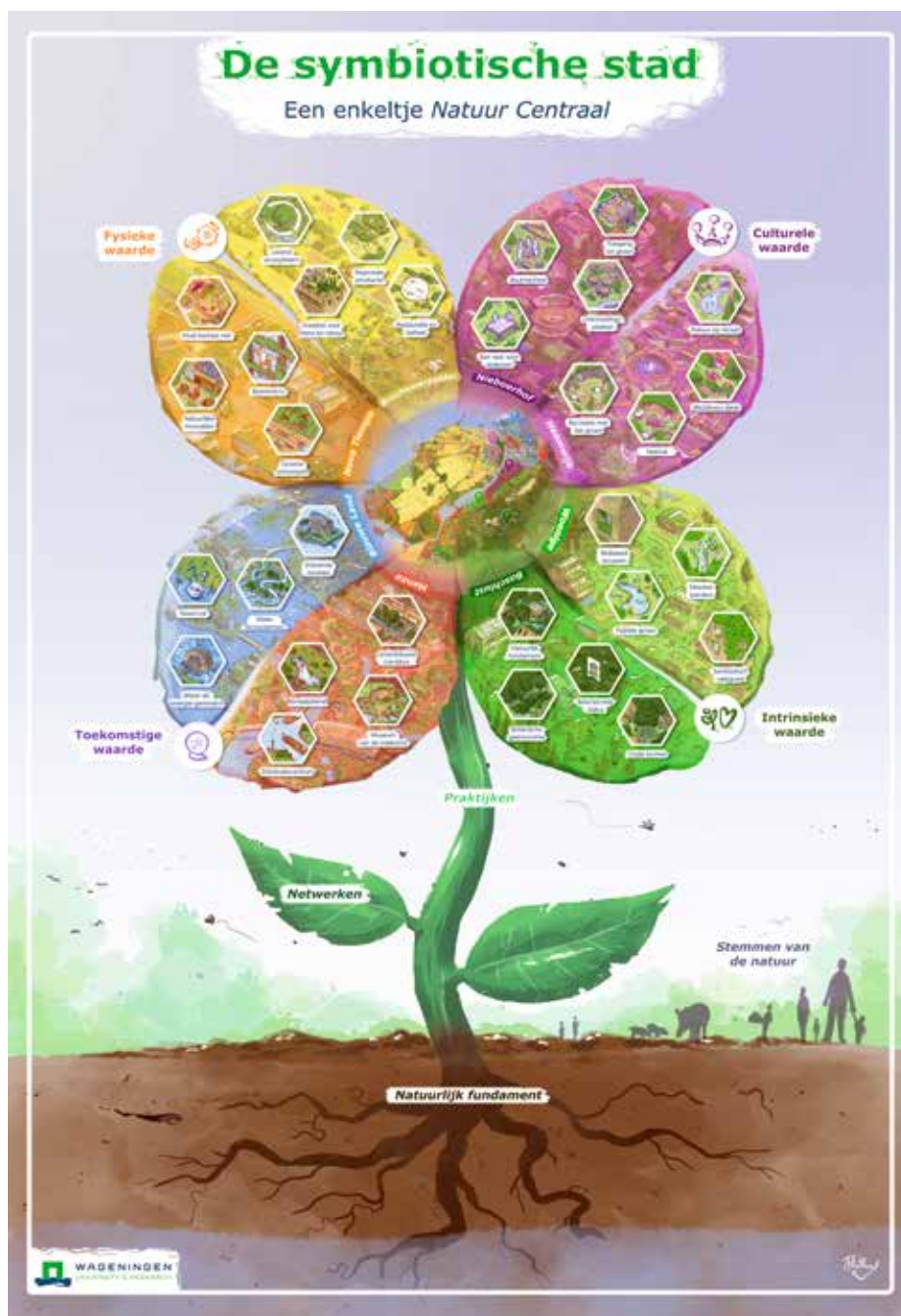
Bodem en water sturend in stadsontwikkeling

Kijk naar de situatie van water en bodem in de gebouwde omgeving. Denk na over je ondergrondse ruimtelijke ordening. Hoe krijgen we alles verenigd in de bodem? Een hele uitdaging.

Een economie die natuur omarmt

Het introduceren van de natuur in de economie, zal veel win-winsituaties creëren, zoals verbeterde levensomstandigheden voor burgers, betere benutting en beheer van bodem en water, nieuwe werkgelegenheid, meer natuur en op natuur gebaseerde innovaties. Toch zal deze transformatie niet zonder compromissen zijn. Er zullen ook (niet-duurzame) producten en bedrijven verdwijnen. Het nieuwe systeem zal geleidelijk het bestaande vervangen. ✿

Dit was de tweede bijdrage in onze reeks 'On the Road to Future Green City' waarin we de ingrediënten onderzoeken die we nodig hebben voor een groene stad met toekomst. Dit in aanloop naar het Future Green City wereldcongres, Utrecht 23-26 september 2024.

Figuur 2 32 voorbeelden van bouwen aan de symbiotische stad. De brochure 'De symbiotische stad' met daarin deze afbeelding is op www.wur.nl/nl/show/brochure-symbiotische-stad.htm te vinden of door bijgaande QR-code te scannen.